

Educació per a la
Convivència

*Aprenem actituds,
valors i normes.*

Antonio Vallés Arándiga

1

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra sols es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra s'ha d'adreçar a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org)

© del text: Antonio Vallés Arándiga
© d'aquesta edició: Editorial Marfil, S.A.

Disseny coberta: Equip Marfil
Disseny gràfic i maquetació: Equip Marfil

Il·lustracions: Patricia Beneyto Picó

IMPRES A ESPANYA
PRINTED IN SPAIN

Edita:
Editorial Marfil, S.A.
C/ Sant Eloi, 17
Tel.: 96 552 33 11 • Fax: 96 552 34 96
www.editorialmarfil.com
03804 ALCOI

Fotomecànica, Fotocomposició i Impressió:
Artes Gráficas Alcoy, S.A.U. • Sant Eloi, 17 • 03804 ALCOI

I.S.B.N.: 978-84-268-1469-2
Dipòsit Legal: A-575-2009

Paper

Producte
Ecològic

Molt important:

Les activitats proposades en el programa inclouen pautes i globus (bafarades) perquè l'alumnat hi escriga. No obstant això, si no tenen suficients habilitats d'escriptura, han de VERBALITZAR-SE les respostes. No és preceptiu omplir per escrit l'exercici o l'activitat, sinó prendre consciència de com s'ha de fer. Per això, el professorat ha de prendre la decisió didàctica d'adaptar la millor manera de respondre a la tasca en si: resposta oral, pintat, retallat, diàleg, etc. En cap cas hauria de suprimir-se l'activitat per la carència d'habilitats lectoescriptores.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

Aquest llibre forma part del programa d'**Educació per a la Convivència** en l'etapa educativa de l'Educació Primària. El programa està dirigit a l'aprenentatge d'actituds, valors i normes que han de formar part d'un bon clima de classe en què les relacions interpersonals es caracteritzen per l'expressió socialment adequada dels drets propis i el respecte als drets dels altres. La finalitat és aconseguir un bon ambient d'aprenentatge a l'aula i de convivència en tot el centre escolar.

El programa està fonamentat en els postulats adaptats de la **Resolució de Conflictes** i en els fonaments de la **Modificació de Conducta** (*). Les fases integrants o seqüències didàctiques són les següents:

1. IDENTIFICACIÓ DEL PROBLEMA (QUÈ PASSA?)

Ací es formulen preguntes sobre una situació problemàtica que es planteja en l'escenari escolar: l'aula, el pati, etc. Es tracta d'obtenir la major informació possible sobre el problema o conflicte de convivència que s'ha originat.

2. LES CAUSES DEL CONFLICTE (PER QUÈ?)

En aquesta fase s'identifiquen els possibles motius que han ocasionat la situació conflictiva de convivència. És important que l'alumnat verbalitze els pensaments que es tenen en aquesta situació i que expressi els estats d'ànim (emocionalitat) que tenen els xiquets i xiquetes involucrats en la situació problemàtica (què senten, com se senten).

(*) El tutor o tutora podrà trobar informació metodològica complementària sobre això en el següent material publicat en aquesta mateixa editorial:

Modificación de la conducta problemática del alumno.
Habilidades Sociales y Autocontrol. Guía Didáctica.

3. PREVISIÓ DE CONSEQÜÈNCIES I PROPOSTA DE SOLUCIONS (EL QUE PODEM FER ÉS...)

En aquesta fase es pretén que l'alumnat aprengui la denominada **presa de perspectives**, és a dir, preveure què ocorrerà si el problema de convivència persisteix. Així mateix, proposaran les millors solucions possibles (dir, fer, pensar, sentir) perquè es resolga la situació conflictiva.

Des del punt de vista metodològic és important destacar que el programa té una finalitat fonamentalment preventiva, el propòsit educatiu de la qual és crear una cultura de la convivència pacífica i respectuosa. No ha d'entendre's, per tant, com una "recepta" o mesura correctiva que s'aplica després que ocorregui un conflicte, sinó que forma part d'un estil d'aprenentatge de la convivència que haurà de desenvolupar-se sistemàticament al llarg del curs escolar en l'horari de la tutoria.

Per a aconseguir un bon aprenentatge de cada unitat de treball és necessari que es faci ús del **Role-play** ('assaig de conducta'), procediment que permet representar els papers que es mostren en l'escena principal de cada unitat. En aquesta representació de papers, el professorat modelarà cadascuna de les fases o seqüències i proposarà el canvi o rotació de papers entre l'alumnat que participe en l'assaig de conducta. En aquestes edats, és convenient l'ús didàctic de **contes i lectures orals**, com també l'ús de **titelles** i altres **activitats lúdiques** que permeten divertir-se aprenent a viure, i que il·lustren diferents situacions problemàtiques que s'han de resoldre adequadament perquè tots se senten a gust i aprenen a respectar-se.

És aconsellable també iniciar els alumnes en **les tècniques de dinàmica de grups i treball cooperatiu**, com a elements afavoridors dels valors de solidaritat, col·laboració, tolerància, empatia, etc. Per a complementar l'eficàcia del programa és aconsellable una bona comunicació amb les famílies a fi de que coneguen la "nova matèria" que els seus fills estan aprenent: **Aprende a viure**.

Les unitats de treball proposades estan constituïdes per situacions conflictives habituals a l'aula, i es fonamenten en els valors d'ajuda, respecte, diàleg, tolerància a les diferències racials i personals, solidaritat, comunicació assertiva, entre altres. El tutor o tutora podrà afegir aquelles altres unitats que considere oportunes, d'acord amb les necessitats educatives del seu alumnat i d'acord també amb les peculiaritats de les situacions conflictives de l'aula i/o del centre escolar. Tot això seguint l'estructura bàsica proposada en cada unitat i fonamentada en la Resolució de Conflictes.

CONTINGUT

UNITAT 1

pàg. 8

ANEM AL COL·LE... A PASSAR-S'HO BÉ!

Amb alegria, clar.

UNITAT 2

pàg. 18

LES NORMES DE LA CLASSE

Són necessàries per a portar-se bé.

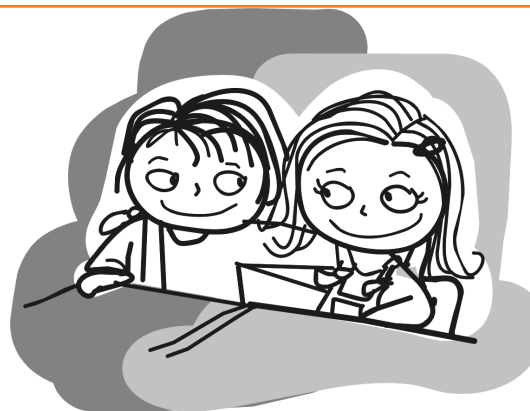

UNITAT 3

pàg. 28

ESTEM BÉ EN LA CLASSE... I EN EL COL·LEGI

... i aprenem, ens respectem i...
ens portem bé.

UNITAT 4
pàg. 38

**SENSE
ENFADAR-SE**

Si m'enfade ho dic adequadament i
així no m'enfade tant.

UNITAT 5
pàg. 48

RESPECTE A...

Els meus companys i companyes,
als professors i professores.

UNITAT 6
pàg. 58

**QUÈ PASSA EN LA
CLASSE?**

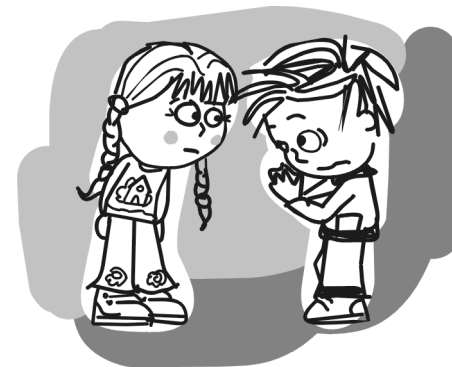
Tots volem portar-se bé i
aprendre molt.

UNITAT 7
pàg. 68

**QUAN HI HA UN PROBLEMA...
BUSQUEM SOLUCIONS**

De vegades hi ha problemes però aprenem
a solucionar-los bé.

UNITAT 8
pàg. 78

QUÈ FA LA TORTUGA?

Abans d'enfadar-se molt, abans de cridar,
abans de barallar-se.

▶ 1. ANEM AL COL·LE... A PASSAR-S'HO BÉ!

▼ Acoloreix aquest dibuix.

QUÈ PASSA?

▼ Explica el que passa el primer dia de classe.

► Qui plora?

► ¿Qui està content o

contenta? _____

► ¿Qui té amics i

amigues? _____

► I tu, plores?

 SÍ NO

► I tu, estàs content?

 SÍ NO

Per què?

Per què?

► Qui són els teus amics i amigues?

És bonic estar a classe, aprendre i passar-s'ho bé.

➤ Tu aprens?

SÍ

NO

➤ Què aprens?

▼ Completa:

Aprenc a _____

Aprenc a _____

Aprenc a _____

ALGUNS XIQUETS I XIQUETES NO APRENNEN

A VEGADES ES PORTEN MAL

A VEGADES UN XIQUET O XIQUETA ESTÀ TRIST O TRISTA

Un xiquet no vol fer el treball de classe. PER QUÈ?

▼ Acoloreix.

▼ Tria una resposta i escriu-la davall.

- Li fa mal el cap.
- Està cansat.
- No sap.
- Està enfadat.
- No vol aprendre.

► I tu, fas els treballs de classe? SÍ NO

Per què?

Una xiqueta es porta mal a classe. PER QUÈ?

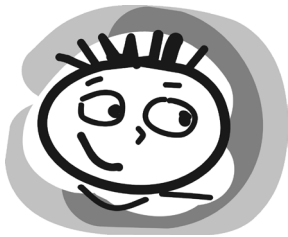
▼ Pinta.

▼ Tria una resposta i escriu-la davall.

- S'ha enfadat amb un company.
- Vol que tots la miren.
- No se n'adona del que fa.
- Està molt nerviosa.

► I tu, com et portes?

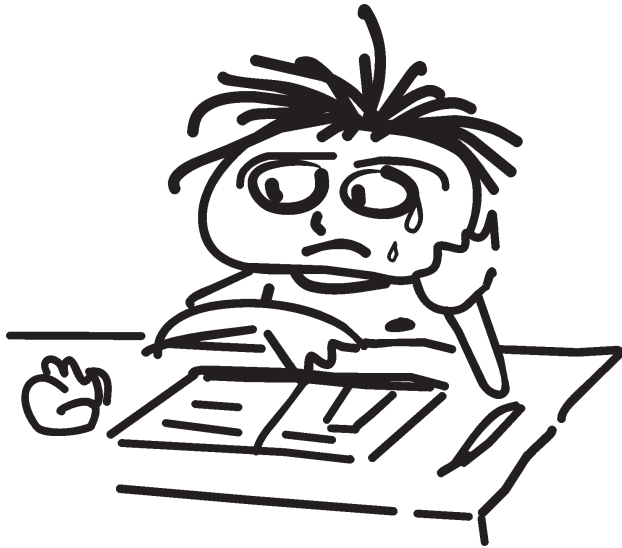

Per què?

Un xiquet està trist. PER QUÈ?

▼ Acoloreix.

▼ Tria una resposta i escriu-la davall.

- No es troba bé.
- A sa casa ha passat alguna cosa.
- El professor l'ha bonegat.
- Un amic li ha dit una cosa.

► I tu, com et sents?

Per què?

EL QUE PODEM FER ÉS...

▼ Pinta i contesta les preguntes.

► Què podem fer?

► Què podem fer?

► Què podem fer?

AL PRINCIPI

Una xiqueta no volia fer els deures.

AL FINAL

Ara, Anna sí que està fent els deures.

QUÈ HA PASSAT?

▼ Pots escriure una altra resposta.

El profe li ha dit: Au! Que tu pots!

Un company l'ha ajudada.

El profe l'ha bonegada.

ABANS

Andreu estava molestant Carme.

ARA

Andreu ja no molesta Carme.

QUÈ HA PASSAT?

▼ Pots escriure una altra resposta.

El professor l'ha bonegat.

Carme li ha dit: "no em molestes per favor!"

Un altre company li ha dit a Andreu que no molestara Carme.

ABANS
Albert està trist.

ARA
Albert està més content.

QUÈ HA PASSAT?

▼ Completa i pinta.

Albert està trist perquè _____

Però ara es troba millor perquè _____

Què li han dit els seus companys?
